Årsplan for Modalen barnehage

VISJON:

HOVUDMÅL: ”Me vil arbeida for å gjera borna sterke sosialt, språkleg og kroppsleg”.
I årsplanen vil det gå fram korleis me i barnehagen vil jobba for å nå måla våre.

Denne hovudmålsetjinga blir lagt til grunn for det pedagogiske arbeidet som blir gjennomført i Modalen barnehage.

Telefon nummer i barnehagen
Hovudnummer: 56599060
Mobil: 95048031
E-postadressa til barnehagen: grete.urdal@modalen.kommune.no

Modalen barnehage

Modalen barnehage er eigd av Modalen kommune. Drifta er styrt av Lov om barnehagar, Rammeplan for barnehagen og dei kommunale vedtektene for barnehagen.
Målet med barnehagen som pedagogisk verksemd er å gje barna eit tilrettelagt tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen.
Det går fram av barnehagelova § 1 at barnehagen skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfridom, nestekjærleik, tilgiving, likeverd og solidaritet – verdiar som kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn, og som er forankra i menneskerettane.

Årsplanen skal gje foreldre/føresette, eigar, samarbeidspartar og andre interesserte informasjon om korleis me i barnehagen jobbar for å oppnå det som står i Lov om barnehagar og Rammeplanen. Årsplanen skal vidare vera eit arbeidsreiskap for tilsette i Modalen barnehage. Årsplanen skal fastsetjast av samarbeidsutvalet i barnehagen. Årsplanen skal vise korleis barnehagen vil arbeide for å omsetje formålet og innhaldet i rammeplanen og dei lokale tilpassingane i pedagogisk praksis. Personalgruppa har vore med i planleggingsprosessen og har difor eigarforhold til planen og kan nytta den som eit arbeidsreiskap i kvardagen.

Historikk
Det var etter initiativ frå Husmorlaget i Modalen i 1979, at barnehagen blei starta. Barnehagen hadde eit korttidstilbod, to dagar i veka. Barnehagen haldt til på Mo skule i klasse rom med 1-3 klasse.

I januar 1983 blei eigarforholdet endra, og frå denne månaden var det Modalen kommune som sto som eigar. Etter kvart viste det seg at lokalet ved skulen var for trangt. For å kunne tilby alle borna plass måtte ein flytta barnehagen. 1.august 1983 vart Modalen barnehage flytta opp i gamleskulen på Hugnastad.

Frå hausten 1987 vart opningstida utvida og Modalen barnehage fekk status som heiltidsbarnehage, med høve til korttidsopphald for dei som ynskja det. 12. november 2007 starta Modalen barnehage opp i nytt bygg på Helland. Bygget har tre avdelingar.

Avdelingane har namn etter lokale stadnamn, Oddane, Storfjellet og Stølen.
I dag har barnehagen utvida opningstidene sine, frå kl. 07.00 til 16.30.

- Borna har ei maks opphaldstid på 9 timar per dag.
- Planleggingsdagane er barnehagen stengt
- Onsdag før skjærtorsdag stenger me kl. 12.00

BARNEHAGENS RAMMEVILKÅR

Nasjonale styringsdokument: Lov om barnehagar med forskrifter, Rammeplan for barnehagar, Stortingsmeldingar og NOU rapporter
Lokale styringsdokument: Kommunestyre, Økonomiske styringsdokument, vedtekter og reglement, årsplan, opplysningshefte.
Styringsinnstansar i barnehagen: Foreldrerådet som består av alle foreldre i barnehagen. Samarbeidsutvalet som består av representantar frå foreldre, eigar og tilsette i barnehagen.

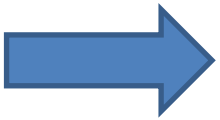

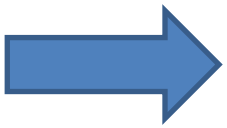

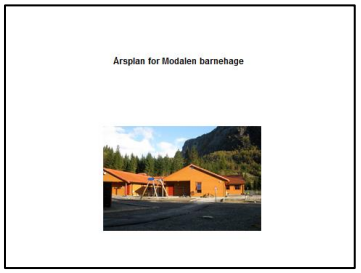

Teieplikt/politiattest Alle i personalet har teieplikt overfor arbeidet i barnehagen. Dette kan gjelde opplysningar kring barn og vaksne. Ny tilsett må leggje fram politiattest

Personalet:

- Styrar, er pedagogisk og administrativ leiar av verksemda og representerer eigar.
- Pedagogisk leiar, har ansvar for å planleggja og leia arbeidet på avdelinga, styrar er næraste overordna.
- Barne og ungdomsarbeider/fagarbeider/assistent og andre, har under rettleiing av pedagogisk leiar medansvar for tilsyn, omsorg og pedagogisk målretta arbeid.
- Kjøkkenmedarbeidar, barnehagen har personal på kjøkkenet 5 timer 2 dager i veka. Dei hjelp til med førebuing, servering av måltid, handling og reinhald på kjøkkenet.

Mål for vaksenrolla i Modalen barnehage:
Borna skal få utvikle eit godt sjølvbilete og god sjølvkjensle, Borna skal oppleve at dei er verdifulle menneske. Borna skal vere trygge og trivast , og få høve til å utvikle empati og nestekjærleik. For å nå desse måla må me vaksne møte alle med anerkjenning og respekt, være tilgjengelige og gje omsorg, vise ekte engasjement, gripe fatt i barna sine interesser og idear, vise at vi ser og forstå den enkelte, legge til rette for omsorgsfulle relasjonar, dekke fysiske behov, vise respekt for barna sin personlegdom og for individulle skilnader og imøtekomma barna ine behov for meistring og læring.

Rollemodellar:
Vi vaksne skal vere gode rollemodellar for borna. Born kopierer åtferd som nære vaksne gjer. Dette kan gå på språk, korleis vi er saman med andre, korleis vi sit ved bordet osv. Den åtferda vi vil ha meir av, må vi gje mykje merksemd. Vi brukar mykje ros gjennom ord, men og ved hjelp av non-verbale signal . Vi viser omsorg, vi deler gleder og sorger, vi ler og brukar humor.

SAMARBEID MELLOM HEIM OG BARNEHAGE:

Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen vareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehagelova § 1. Nemningane «hjemmet» og «foreldrene» omfattar òg andre føresette. Barnehagen skal vareta foreldra sin rett til medverknad og samarbeide nært og i forståing med foreldra, jf. barnehagelova §§ 1 og 4. Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldra og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg. (Rammeplanen)

Eit godt samarbeid mellom foreldre / føresette og personalet er ein viktig for barna og for miljøet i barnehagen.
Saman står ein sterkt!!!

Me gjev tilbod om 2 planlagde foreldresamtalar i året, ein på hausten og ein på våren. Nye barn får tilbod om ein oppstartssamtale ei stund etter barnehagestart. Ved behov for fleire samtalar tek me dei etter kvart. Det vert også gjeve tilbod om overgangssamtale i samband med skulestart. På desse samtalane deltek foreldre, pedagogisk leiar frå barnehagen og kontaktlærar frå skulen. Målet med desse samtalane er å gjera overgangen frå barnehage til skule så god som mogleg.

Foreldrerådsmøter
Alle som er foreldre til barn i barnehagen er medlem av foreldrerådet. På det første møtet om hausten vert det vald foreldrerådsleiar og nestleiar. Leiaren i foreldrerådet sit som medlem i samarbeidsutvalet for barnehage(SU). Samarbeidsutvalet består av representantar frå foreldre, eigar og tilsette i barnehagen. Samarbeidsutvalet skal vere eit rådgivande, kontaktskapande og samordnande organ. Samarbeidsutvalet skal handsama saker som er viktige for innhaldet l barnehagen og samarbeidet med foreldra. Samarbeidsutvalet skal fastsetje årsplanen til barnehagen. Andre viktige saker er til dømes forslag til budsjett eller driftsendringar.

Foreldrearrangement
I løpet av året har me ulike foreldrearrangement, desse kan ein lesa meir om i opplysningsheftet.

Samarbeidspartar
For å gjere borna kjende med det lokale næringslivet i Modalen samarbeider me med enkelte bedrifter i dalen.

- Eit godt samarbeid mellom heim og barnehage er viktig på grunn av:
- Hjelp og støtta kvarandre
- Gje eit betre pedagogisk tilbod til borna
- Gje tips og råd til kvarandre
- Personalet får betre kjennskap til einskild born og familie
- Utveksle viten og røynsler slik at me kan arbeida for at borna får dei beste vilkåra.
- Me ynskjer stadig å forbetre oss. For å vite kva me kan verte betre på er det godt å ha andre som kan vurdere arbeidet vårt. Til hjelp med vurderingsarbeidet i barnehagen har me brukarundersøkingar.

De utrolige årene = DUÅ

Barnehageåret 2008/2009 fullførte heile personalet ei kursrekkje i DUÅ. Barnehagen skal aktivt nytta DUÅ som pedagogisk og metodisk verkemiddel i det daglege arbeidet. DUÅ er utarbeida av Carolyn Webster-Stratton; og programmet si målsetjing er å bygge sosial kompetanse for enkelt barn.

Måla i dette programmet er:

Å fremje barn sin sosiale kompetanse!

Auke barna sin sosiale, emosjonelle og akademiske ferdigheiter. Førebu barna sine evner til å løyse problem og gje dei effektive strategiar for å meistre sinne. Auke barnet si positive samhandling og stimulere evna til å inngå venskap med jamnaldrande. Redusere borna sine negative tankar om andre og styrke dei empatiske evnene deira
Redusere borna sin aggressive og opposisjonelle åtferd og vanskar knytt til dette.
Auka kompetanse på positiv kommunikasjon som bruk av ros og positiv tilbakemelding til borna, samstundes vil ein redusere bruk av kritikk og unødvendige tilbakemeldingar/beskjedar.
Forbetre barnehagetilsette si evne til å setje grenser, evne til problemløysing og sinnekontroll i høve til borna.
Styrke barnehagetilsette sitt støttenettverk
Auke barnehagetilsette sine positive samhandlingar med foreldre
Fremje barnehagetilsette sin positive undervisning i høve til sosial- og emosjonell kompetanse i tillegg til akademisk kompetanse

Barn og barndom

Barnehagen skal anerkjenne og verne om eigenverdien til barndommen. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får ein god barndom som er prega av trivsel, vennskap og leik, er fundamentalt. Barnehagen er òg ei førebuing til aktiv deltaking i samfunnet og bidreg til å leggje grunnlaget for eit godt liv (Rammeplanen 2017).

Me har faste leikegrupper der me mellom anna lærer borna strategiar for å komme inn i leik, og på denne måten førebu dei til aktiv deltaking i samfunnet.
Me noterer utvikling, enkelt episodar og områder som må jobbast vidare med i MI-permen som me nyttar i foreldresamtalar. I samarbeid med foreldra legg me ein plan for vegen vidare for å sikre ein god barndom der borna skal bli sett som eige individ.
Me introduserer borna for barnekultur gjennom songar og leikar. Dei får kvar dag kjenne samhald gjennom samlingsstund der alle borna på avdelinga vert nemnt og sett.

Demokrati

Meir mangfald og individualisering gir behov for demokratiforståing, respekt for ulikskapar og positive haldningar til å leve saman i fellesskap. Gjennom å delta i barnehagefellesskapet skal barna få sjansen til å utvikle forståing for samfunnet og den verda dei er ein del av. (Rammeplanen 2017).

Me vaksne sikrar at alle vert høyrt, ytringar og kroppsspråk frå borna vert ein del av planlegginga av aktivitetar og val av leikemateriell. Ein legg til rette for at alle borna får leike på ein måte som dei meistrar og har glede av. Avdelingane er innreia i ulike leikesoner, slik at barna kan velje ut frå sine interesser.
Me har samlingsstund for å skape fellesskap, der enkeltindivida vert sett.
I samlingsstunda legg me til rette for at alle borna skal få bli høyrt og sett ved at den vaksne og hjelparen i samlinga er ordstyrarar.

Demokrati

Me vaksne sikrar at kvart enkelt born sine handlingar og ytringar gjeres betydningsfulle ved at me legg til rette for å gje barna kunnskap, evna til å tenka kritisk, og viljen til å stilla spørsmål til alle tider i kvardagssamtalar, samling, grupper osv. Me snakkar i både grupper, samling og elles i kvardagen om forskjellar, både korleis me ser ut, kva me likar å leika med, kva kler me går med, at me har ulike meiningar osv. Me snakkar saman med borna om ulikskap. Me fremjar dette i heile gruppa og legg til grunn for forståing av at me har ulike behov, men at me tross ulikheit klarar å leike saman og respektere kvarandre sine behov. Me har mykje felles leikar, songleikar og felles arrangement der me inkluderer alle og legg til rette for gode opplevingar saman.

Mangfald og gjensidig respekt:

Barnehagen skal fremje respekt for menneskeverdet ved å synleggjere, verdsetje og fremje mangfald og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finst mange måtar å tenkje, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringar og synleggjere verdien av fellesskap. ((Rammeplanen 2017).

For å oppnå mangfald og gjensidig respekt nyttar me ros, og positive tilbakemeldingar for å gje borna gode opplevingar med kvarandre, og for å styrkje sjølvkjensla. Borna får på denne måten gode kjensler for seg sjølv og andre.
Me nyttar systematisk det pedagogiske opplegget «Grøne tankar, glade barn» der me øver på forskjellige kjensler, me set ord på kjenslene, sinnemestring og øver på empati. Me legg til rette for dialog saman med borna der me aukar vokabularet deira ved å hjelpe dei med å setje ord på tankar og kjensler. Når me brukar «grøne tankar, glade barn» er det mykje visuelt materiell. Me syng songar, øver oppgåver på Ipaden og det føl med to bamsar (rød og grøn) for å visualisere røde og grøne tankar.
Me har t.d. språkleik, lesebesøk frå skulen, turdag og sommaravslutning der me legg til rette for at borna skal opplever glede og meistring i kulturelle og sosiale samanhengar.

Likestilling og likeverd:

Barnehagen skal fremje likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motverke alle former for diskriminering og fremje nestekjærleik. (Rammeplanen)

For å oppnå likestilling og likeverd, gjev me barna moglegheit til å utforske same type leik, og alle får vaksenstøtte uavhengig av kjønn. Me har fokus på individet. Det og skape gode relasjonar er dei vaksne sitt ansvar.
Me har kvar dag fokus på godheit, der me oppmodar borna til å hjelpe andre, seie fine ord og vise nestekjærleik mot kvarandre. Me jobbar i tråd med Dei utrulege åra (DUÅ) der me har fokus på ros og oppmuntring, vere pro aktive og anerkjenne ulikskap der me vaksne går føre som gode rollemodeller.
Me oppmodar borna til å leike med ulike leikemateriell, me set saman leikegrupper på tvers av kjønn. Alle borna, uavhengig av kjønn får tilbod om same aktivitet.

Berekraftig utvikling:

Barna skal lære å ta vare på seg sjølve, kvarandre og naturen. Berekraftig utvikling omfattar natur, økonomi og sosiale forhold og er ein føresetnad for å ta vare på livet på jorda slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor ei viktig oppgåve i å fremje verdiar, haldningar og praksis for meir berekraftige samfunn. (Rammeplanen)

For å lære borna kva berekraftig utvikling vil seie, får borna tidleg kjenne på at naturen byr på både spenning, opplevingar og smakar. Me er mykje ute og nyttar mest naturområda rundt barnehagen. Barna lærer å sortere avfall på riktig måte. Inne på kvar avdeling skil ein på kvar ein hiv papir og restavfall. På turdagane har me fokus på å ta med oss avfallet for å ta vare på naturen. Me plukkar gjerne med oss avfall som me finner. Me ar gjort eksperiment med avfall der me grev ned og opp boss , for å vise kva som er nedbrytbart i naturen og ikkje.
Plasseringa til barnehagen ligg slik at me får eit nært og godt forhold til naturen. Me nyttar klatrejungelen, ferdavegen og Hellandsdalen til å undre oss saman med borna, og slik får borna gode opplevingar i naturen både i planlagt og spontane turar.

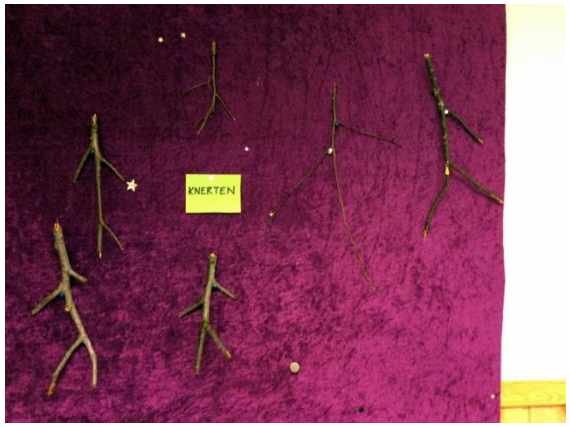

Livsmeistring og helse:

Barnehagen skal ha ein helsefremjande og førebyggjande funksjon og bidra til å jamne ut sosiale forskjellar. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremjast i barnehagen. Barnehagen skal bidra til at barna trivst og opplever livsglede, meistring og ei kjensle av eigenverdi, og han skal førebyggje krenkingar og mobbing. (Rammeplanen 2017)

For å auke kunnskapen kring tema livsmeistring og helse har me faste rutinar med handvask, toalett-trening og stell. Borna får tidleg trening på sjølvstendighet kring matinntak ved å øve på å ete med skei, smørje på skiva og å drikke sjølv.
Gjennom dagen får borna oppleve å vere i grupper på ulike storleik. T.d. Språkgruppe, leikegruppe, språkleik, samling og måltid. Alle dei vaksne legg vekt på å helse borna velkommen om morgonen og passar på at alle blir sett. Me ser alle borna i samling, ein vaksen sitt alltid med borna rundt lunsj bordet og oppmoda til samtale rundt måltidet. Me nyttar det pedagogiske opplegget « Grøne tankar, glade barn» for å førebyggje mobbing/krenking der me har fokus på kjensler og empati. Me nyttar ulike tøyeøvingar, massasje og rolege aktivitetar som t.d. teikning, spel, litteratur etter lunsj for å sikre at borna får ro og kvile i løpet av dagen.

Barns medverknad

Barnehagen skal sikre barna sin rett til medverknad ved å leggje til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for kva dei synest om den daglege verksemda i barnehagen, jf. barnehagelova §§ 1 og 3, Grunnlova § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jamleg få høve til å delta aktivt i planlegginga og vurderinga av barnehageverksemda. Alle barn skal kunne erfare å få påverke det som skjer i barnehagen. (Rammeplanen 2017)

Me jobbar kontinuerlig med å gje barna reell medverknad over innhaldet i barnehagedagen. Dette skjer gjennom samtalar med barna, i samling, under maten, i grupper med enkeltbarn eller gjennom observasjon, vurdering og evaluering av opplegga i barnehagen. Personalet forpliktar seg på denne måten til å legge til rette for, og å undre seg saman med barna over dei områder barna viser interesse for å lære meir om. Borna oppmuntrast aktivt til å gje uttrykk for sine tankar og meiningar Me set fokus på individualitet og gjer enkeltbarn utfordringar og ansvar etter alder, personlegdom og nivå i utviklinga. Me jobbar ein del i små aldersdelte grupper, der me lettare kan fordjupe oss i emne tilpassa barnas alder og føresetnader.

Både kroppsleg og språkleg gjer barn uttrykk for korleis dei har det. Dei yngste barna formidlar sine synspunkt ved kroppsholdningar, mimikk og andre kjenslemessige uttrykk. Dei må oppmuntrast aktivt til å gje uttrykk for sine tankar og meiningar, og erkjennast for sine uttrykk.

Me er av den oppfatning at der barn si sjølvkjensle vert krenka, ligg rota til omsynslausheit, mobbing og manglande empati. Me prøver å lytte og tolke borna sitt kroppsspråk, og være observante i forhold til deira handlingar, estetiske uttrykk og etter kvart også deira verbale språk. I form av til dømes barnemøter eller samtalar med borna diskuterer me og kjem fram til felles reglar og løysingar som kan fungere for både store og små på avdelinga. Å ta barns medverknad på alvor, forutset god kommunikasjon mellom barna og personalet og mellom personalet og foreldra.

Omsorg og tryggleik

Omsorg er ein føresetnad for at barna skal vere trygge og trivast, og for at dei skal utvikle empati og nestekjærleik. Barnehagen skal gi barna høve til å utvikle tillit til seg sjølve og andre. I barnehagen skal alle barn oppleve at dei blir sett, forstått og respekterte, og få den hjelpa og støtta dei har behov for. Barnehagen skal aktivt leggje til rette for omsorgsfulle relasjonar mellom barna og personalet, og mellom barna sjølve, som grunnlag for trivsel, glede og meistring. (Rammeplanen 2017)

Slik jobbar me med omsorg og tryggleik:

Me ivaretek barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile. Dette gjer me gjennom å ha ei god bemanningsnorm som gjer at me har betre tid og høve til kvart enkelt barn. Dele opp i små grupper, og får slik sjå enkeltbarnet og deira behov betre. Me har fokus på ro og kvile etter lunsj ved at me har tøying og massasje til kvart enkelt barn. Me har fokus på å sjå barnet når dei kjem om morgonen og ta farvel ved henting. me gjev nærleik og fysisk kontakt i samvær med borna, det vere seg trøyst, felles glede over opplevingar, kos, kvile mm.

Me legg til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre ved å dele i små grupper, gje barna tid til å bli kjent i tilvenningsfasen, frileik med aktive vaksne, tilrettelagt leik, leikegrupper og språkgrupper. Fokus på relasjonsbygging der den vaksne har hovudansvar for å knyte gode relasjonar. DUÅ og MI i forhold til relasjonsbygging. Tilvenningskontakt i startfasen av barnehagelivet. Fysisk innredning ved å leggje til rette for gode leikekonstellasjonar, ser til at alle intelligensar er dekka i leikemiljø kvilestunda, påkledning og samtaler rundt måltider.

Me sørger for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen og me møter alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn. Dette gjer me ved å ynskje alle velkomne om morgonen, gje litt ekstra til dei som treng det. Den vaksne er aktive i leiken, deltek på borna sine premisser og slik ser til at alle kjenner trygghet saman. Ta grep og er nær, gjev tid, skapar gode opplevelsar saman om nokon kan verke utrygge. Fokus på godheit, grøne tankar, vennskap, anti mobbing der me lærer borna sosiale strategiar som til dømes kome inn i leik, handtere konfliktar, opptre mot kvarandre, hjelpe kvarandre. Vaksne er gode rollemodellar verbalt og fysisk. Tolkar kroppsspråk, hjelper borna å setje ord på kjensler. Skape felles opplevelsar som skapar tilhøydsle. Fast plassar til kvart born, bumerke som går igjen på plass, i samling og anna. Rom for at borna får uttrykkje seg, at alle blir sett.
Me skal være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet. *Me* tolka kroppsspråket til kvart enkelt barn, har fokus på relasjonsbygging for å verta godt kjent med barnet.

Fokus på barns medverknad i t.d. temavalg, velgjegrupper, i samtalar, setje ord på og annerkjenne kjenslene deira t.d. når du trøystar, i leik, ved måltid, garderobe, i samtale. Bli kjent med kvart enkelt barn og handle deretter.
Bemanningsnorma vår gjer at me har god mogelegheit for tilrettelegging og oppfølging av kvart enkeltbarn.
støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til sjølv å kunna ta imot omsorg.
Program som Steg for steg, Grøne tankar glade barn rettleier borna til å utvikle seg til å vise omsorg og respekt. Vaksne som gode rollemodellar i korleis dei opptrer overfor andre vaksne og barn. Setje ord på kjensler for å skape betre forståing.
bidra til at barna kan utvikle tillit til seg sjølv og andre.
Sjå punkt ovanfor. Ros og proaktivt arbeid for å byggje sjølvtillit hjå kvar enkelt, til dømes å skryte for utført handling, innsats, vilje til å prøve, meistring. Fokus på prosess heller enn resultat skaper og sjølvtillit. Bruk av coaching i kvardagen for å setje ord på kjensler og handlingar, til dømes «no ser eg at du vart sint, men du klarte å styre sinnet ditt og dele med Jens» «No ser eg at etter å ha øvd lenge klarte du til slutt å fingerhekle, du var jammen tålmodig» Dette gjer me for å byggje tillit og sjølvtillit. Skape felleskap i form av regelleik, samling, songleik, fellesleik, turar og andre felles opplevingar.

Danning

Barnehagen skal oppmuntre barna til å vere prøvande til og nysgjerrige på omverda og bidra til å leggje grunnlaget for modig, sjølvstendig og ansvarleg deltaking i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremje samhald og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlingar skal verdsetjast og følgjast opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdiar og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremje tilhøyrsla til samfunnet, naturen og kulturen (Rammeplanen 2017).

Slik arbeider me med danning:
Me arbeider for å lære barna å lukkast i *samspel med andre*.

Me tilrettelegge for meiningsfulle opplevinga og støttar barnas identitetsutvikling og positive sjølvoppfatning. Me vel tema utifrå observasjon av borna og deira interesser, og medverknad. Fokus på arbeid med «grøne tankar». Respektere at me er ulike og slik har ulike interesser og meiningar.
Me støtter barnas aktivitet, engasjement og deltaking i fellesskapet
Me støttar borna ved at me brukar mykje ros og oppmodar til å delta, ha fokus på borna sine kvalitetar, velja aktivitetar som alle har moglegheit til å delta på som til dømes «Kven er under teppet», «Passopp passopp» mm. Her er og coaching nyttig. Vaksne viser at dei kan feile, at det viktigaste er å delta ikkje prestere.
Me synlegjer og verdsett ulike behov, meiningar og perspektiver i fellesskapet
Me jobbar med å synleggjere og verdsette ulike behov spesielt i samling der alle får høve til å uttrykkje seg, i veljegrupper der alle skal velje utifrå kva dei vil. Dette kjem og fram i garderoben, under måltid der ulikskap kjem fram ved til dømes smak og behag.

Me legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver, handlinga og utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
Me legg merke til borna ved at me observerer borna, gjerne skrive i MI- permen og har fokus på å byggje relasjonar til kvart enkeltborn. Hjelpe borna å setje ord på kva dei føler, coache handlingar, spørje borna kva dei ynskjer og har fokus på medverknad. Me har intervju med dei eldste borna før foreldresamtaler, me brukar kvardagssamtalen, nære situasjonar som toalett, garderobe og påkledning til ekstra oppfølging og relasjonsbygging med borna og at me er aktive vaksne i leiken.
Me synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforsking og læring**.**
Me synleggjer og framhevar mangfald ved at me vel tema utifrå borna sine interesser. Me leggje til rette for at kvart barn skal finne aktivitet og leikemateriell som dei har interesser for. Me samtaler om ulikskap, me ser ulike ut, me snakkar ulikt, me tenkjer ulikt, me likar ulike ting men at me er like gode alle saman uansett.

Leik

Leiken skal ha ein sentral plass i barnehagen, og eigenverdien til leiken skal anerkjennast. Barnehagen skal gi gode vilkår for leik, vennskap og barna sin eigen kultur. Leiken skal vere ein arena for utvikling og læring og for sosial og språkleg samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typar leik både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom leik – åleine og saman med andre (Rammeplanen 2017).

Slik arbeidar me med leik:

Me bidreg til at leiken får gode vilkår ved at me organiserer rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typar leik. *Dette gjer me ved* å laga tid i døgnrytmen vår for både frileik og styrt leik i løpet av barnehagedagen, me varierer den fysiske innreiinga slik at den inspirerer til leik. Ideane til innreiing finn me utifrå observasjon av borna og deira leik, me tilbyr leikemateriale som gjev dei inspirasjon til ulike typar leik.

Me bidreg til at barna får felles erfaringar som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leiketema sjå punkt ovanfor. I det pedagogiske arbeidet presenterer me nye regelleikar og songleikar for at borna skal ha eit repertoar av ulike leikar som gjev dei felles erfaringar. Val av temaarbeid gjennom året bidreg og inspirerer til leik.

Me fremja eit inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek

Me har fokus samspel, godheit, leikestrategiar, gode holdningar i forhold til korleis me skal vere overfor kvarandre. Dette gjer me ved å sjå kvarandre i samling, invitere med i leik, me snakkar positivt om kvarandre, me legg til rette for at alle skal få uttrykkje seg. Me gjev rom for uenighetar. Me er tydelege på korleis me skal oppføre mot kvarandre, arbeider proaktivt ved bruk av coaching i samspel.

Me observerer, analyserar, støttar, deltek i og beriker leiken på barnas premiss, ved at me vaksne er deltakande inne i leiken. Me inviterer oss sjølve inn i leiken til borna, me tek ei rolle som ikkje er altfor dominerande, me er støttande stillas når me observerer at borna treng oss, grip inn og rettleier ved behov. Me organiserer leikegrupper, språkgrupper. Vaksne analyserer leiken til borna, diskuterer med kvarandre kva me ser, for å eventuelt rettleie. Coaching er ein metode for å rettleie borna i leiken ein set ord på det som barnet gjer bra. Dei vaksne kan bidra til å finne ulike leikemateriell.
Me rettleiar barna dersom leiken medfører uheldige samspelsmønster og er bevisst på og vurderer eigen rolle og deltaking i barnas leik. Me går aktivt inn i leiken og nyttar metodar som coaching for å rettleie, fokus på kjensler og holdningar. Dele inn i leikegrupper, der ein tenkjer nøye gjennom kven ein set saman på gruppa. Dei vaksne kan nytta rollespel i samling for å rettleia barna. Lage endringsplan om problemet vert for stort eller ikkje betrar seg. Me arbeider for at alle vaksne har same haldning til leiken og deltaking i leiken, ein observerer leiken og går inn der det er behov
Me tek initiativ til leik og bidreg aktivt til at alle kjem inn i leiken ved at ugla har ansvar for å telje borna og sjekke at det er vaksne der borna er. Slik ryddar me tid og høve til andre vaksne kan vere meir aktive i leiken saman med borna. Me vaksne må vere aktive og prioritere borna sin leik. Gode rollemodellar som invitere fleire med i leiken.

Barnehagen skal fremje kommunikasjon og språk

Barnehagen skal vere bevisst på at kommunikasjon og språk påverkar og blir påverka av alle sider ved barnet si utvikling. Gjennom dialog og samspel skal barna støttast i å kommunisere, medverke, lytte, forstå og skape meining. Barnehagen skal anerkjenne og verdsetje barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, medrekna teiknspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagekvardagen, og få delta i aktivitetar som fremjar kommunikasjon og ei heilskapleg språkutvikling. I barnehagar for samiske barn i samiske distrikt skal barnehagen fremje den samiskspråklege kompetansen til barna. (Rammeplanen 2017)

I barnehagen anerkjenner og responderer me på dei ulike verbale og ikkje-verbale uttrykka til barna og støttar språkutviklinga deira. Me har faste opplegg med språk som fokus. Me har språkleik og me har språk og leikegrupper. Det sikrar borna god kvalitet i språktreninga. Me arbeidar godt forankra i «Dei utruege åra», som gjer at me kommunisera med kvarandre og barna på ein respektfull og positiv måte gjennom heile dagen.

Barnehagen stimulerer den verbale og ikkje-verbale kommunikasjonen til barna og legg til rette for at alle born blir involvert i samspel og samtalar.

Me nyttar teikn til tale, og dette er noko som er i god utvikling både hjå vaksne og barn. Me har god bemanning, noko som gjer at me kan sjå og imøtekomme borna både med tanke på behov og språk. Det vert også lettare å oppdage barn som treng ekstra tilrettelegging, eller støtte.

Barnehagen syter for at alle born får varierte og positive erfaringar med å nytte språk som kommunikasjonsmiddel, som reiskap for tenking og som uttrykk for eigne tankar.

Dramatisering av enkle eventyr, Snakkepakken, Språkleik. Me set ord på alle daglegdagse ting og gjeremål, me uttrykkjer oss tydeleg med fokus på fullstendige setningar. Me arbeider med kompetanseheving i personalgruppa og nyttar eit opplegg som er utvikla av lese- og skrivesenteret. Opplegget heiter Språkløyper og er delt inn i timesbolkar som me arbeider med kvart personalmøte gjennom to barnehageår. Målsetjinga med kompetanseutviklinga er å styrka barnehagen sitt daglege arbeid med språklæring til barna gjennom ulike leseaktivitetar.

Me er bevisste på rolla som språkleg førebilete og er lydhøyre i kommunikasjon med alle born.
Me oppmodar til å bruke språket, og viser interesse for det dei fortel.
Me skal følje med på Kommunikasjonen og språket til borna og fange opp og støtte born som har ulike former for kommunikasjonsvanskar er lite språkleg aktive eller har sein språkutvikling. Me har ulikt materiell me nyttar både i mindre grupper og i samling: Steg for steg, sang-kort, pusslespel, dyre og billed- lotto, rim og regler. Me lyttar til lydbok, lyttar til høgtlesing, deltek i å dikta historiar, fabulerar, vitsar og gåter, eventyr i høve alder.
Innføring i tal og bokstavar, øve på blyantgrep ,øve på å klappe stavingar. Jobbe med Trampolinemateriell og Skrivedans.
Utvidar songreportouar, oppfordra til med song, syngje og danse til musikk, songleik, gjennkjenna songar, øve på eldre tradisjonssong. Samt innføre nytt songmateriell.

Barnehagen skal fremje vennskap og fellesskap

Sosial kompetanse er ein føresetnad for å fungere godt saman med andre og omfattar ferdigheiter, kunnskapar og haldningar som blir utvikla gjennom sosialt samspel.
I barnehagen skal alle barn kunne erfare å vere viktige for fellesskapet og vere i positivt samspel med andre barn og vaksne. Barnehagen skal aktivt leggje til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Sjølvkjensla til barna skal støttast, samtidig som barna får hjelp til å meistre balansen mellom å dekkje sine eigne behov og ta omsyn til andre sine behov.

Barnehagekvardagen består av leik, og samspel. Me delar opp i små grupper, og leikar saman med borna. Me har organiserte leikegrupper, og me har sosial kompetanse i fokus både i grupper og i samlingane våre. Me set inkluderande sosial omgang i høgsetet både blant personalet og med borna. Dei utrolige åra bidreg også til positiv kontakt mellom vaksne og born. Vaksne med fokus på å sjå kvart barn på ein positiv måte. Då me har god vaksentettleik er det enklare å sjå negativ kommunikasjon eller gestar som førekjem mellom borna. Samstundes er dette noko me må vere bevisste på skjer i det skjulte. Me er med på «Vennskapsveke», anti mobbing. Me har særskild merksemd på vennskap i oppstarten. Me jobbar systematisk med vurdering av den sosiale samhandlinga til borna. Og justerar/set inn tiltak, dersom det trengs.
Gjennom barns medbestemming utøve demokrati
Evne til å vente på tur, og å ta imot/utføre beskjedar.
Felles avdeling morgon og ettermiddag.

Læring

I barnehagen skal barna oppleve eit stimulerande miljø som støttar opp om lysta til å leike, utforske, lære og meistre. Barnehagen skal introdusere nye situasjonar, tema, fenomen, materiale og reiskapar som bidreg til meiningsfull samhandling. Nysgjerrigheit, kreativitet, og vitelyst skal anerkjennast, stimulerast og leggjast til grunn for læringsprosessane. Barna skal få undersøkje, oppdage og forstå samanhengar, utvide perspektiv og få ny innsikt. Barna skal få bruke heile kroppen og alle sansar i læringsprosessane sine. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i eiga og andre si læring. (Rammeplanen 2017)

Personalet skal:
sørga for eit inkluderande fellesskap og leggja til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
Me sørgjer for eit inkluderande fellesskap ved at me har samling, deler oss i grupper, fellessamling i form av språkleik, nytte smartboard til felleopplevingar som dans, eventyr og song. Me har felles utetid der me oppmodar dei største borna til å hjelpe dei yngre, der det ofte vert leik på tvers av alder. Me har tema og leikegrupper der me legg vekt på felles oppleving, der alle får bidra med å ta imot og å dele lærdom. Me oppmoda borna til å lære/hjelpe kvarandre i ulike situasjonar som påkledning, måltid, grupper og leik.
Legg til rette for heilhetlige læringsprosesser som fremjar barnas trivsel og allsidige utvikling
Me jobbar med heilhetlige læringsprosessar der me legg til rette for dialog med borna der det er like viktig å lytte som å snakke, her grip me stunda i situasjonar der me er nær borna til dømes stelle, toalett, påkledning, måltid, grupper, samling og i leik. Me set ord på erfaringar saman med borna, reflekterer og filosoferer saman med borna. Me planlegg pedagogiske opplegg utfrå progresjonsplan slik sikrar me allsidig utvikling.

være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter samt støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner
Me jobbar med med å vere oppmerksam og legg til rette for læring i ulike situasjonar ved at me tar barns medverknad på alvor. Me vel tema utifrå borna sine innspel og interesser og observasjon av barnegruppa. Me skapar ein inspirerande leike og læringsarena på avdelinga utifrå borna sine interesser, t.d. legorom, dokkekrok, temarom sjukehus, kafe, verdensrom, brannstasjon mm. Her er me årvakne og endrar rom etter som interessa til borna endrar seg. Me vaksne er observante og deltakande i leiken me tilbyr for å treffe interessene til borna og rettleie dei om naudsynt.
utvida barnas erfaringar og syt for for progresjon og utvikling i barnehagens innhald
Me sikrar borna progresjon og legg til rette for erfaring og utvikling ved at me i det pedagogiske arbeidet vårt nyttar me oss av barnehagen sin progresjonsplan som sikrar progresjon og utvikling i alle aldrar.

støtta barns refleksjonar rundt situasjonar, temaer og fenomen og skapa forståing og mening saman med dei. Me støttar borna sine refleksjonar ved at me undrar oss saman med borna i samtalar, me gje dei ikkje svaret umiddelbart, men me stiller motspørsmål for å få dei til å reflektere seg fram til svaret. Me nyttar internett og litteratur for å forske fram, finne svar på saker og ting. Me vaksne opptrer nysgjerrig og legg til rette for fantasi og kreativitet ved å spele med på borna sine premisser.

sørgje for at alle barn kan få rike og varierte opplevelsar og erfaringer, utfordringar og mestringsopplevelser.

Me sørgjar for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser ved at me vaksne må observere borna i aktivitet. Ved å vere deltakande får me best innblikk i kvar dei er. Det vere seg i leik, i samtaler, i regelleik og anna samhandling. Me legg til rette for ulike aktivitetar som borna kan meistre utifrå sine forutsetningar som til dømes songleik, eventyr, bøker, film, spel, regelleik, mm.

Overgang

Når barnet begynner i barnehagen, tilvenning

- Barnehagen skal i samarbeid med foreldra leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god start i barnehagen.

Overgangar i barnehagen.

- Personalet skal sørgje for at barnet og foreldra får tid og rom til å bli kjende med andre barn og anna personale når eit barn byter barnegruppe.

Overgangen mellom barnehage og skule.

- Barnehagen skal i samarbeid med foreldra og skulen leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god overgang frå barnehage til skule, og eventuelt til skulefritidsordninga.

(Rammeplanen 2017)

Slik jobbar me i barnehagen med overganger:

Me har 3 dagars tilvenning ved barnehagestart.

Foreldre føl barnet den fyrste dagen, og er saman med barnet den tida dei er i barnehagen. Fyrste dagen er dei gjerne med på lunsj, og reiser heim når dei andre skal kvile.

Dag 2 er foreldre framleis med barnet i starten. Foreldra kan etter ei tid sei ha det, og bevege seg ut av avdelinga ei lita stund. Det er viktig at barnet opplever at foreldra kjem tilbake om ikkje alt for lenge fyrste gongen.

Dag 3 er meininga at barnet roar seg litt på avdelinga medan foreldra er der. Foreldra tek tydeleg farvel og går. Då kan foreldra reise frå barnehagen ei stund, men vere tilgjengeleg på telefon.

Dei fyrste tilvenningsdagane ynskjer ein skal vere korte dagar. Dersom foreldra ynskjer det kan tilvenning skje over fleire dagar, og det er berre positivt dersom ein har får til å kome på besøk før tilvenningsdagane tek til.

Borna vert godt kjende på dei ulike avdelingane under frileiken om morgonen. Då leikar dei på den avdelinga dei ynskjer. Når ein skal flytte barn mellom avdelingar får barna besøkje den nye avdelinga i forkant, for å verte enda tryggare. Når barna skal byte avdeling, får dei vere med å sjå plassen sin og flytte over tinga sine.

Barnehagen har eit førskuleopplegg for 5- åringane. Førskulen startar opp i august og held fram 1 gong i veka fram til juni. Me snakkar om forventningane til det å begynne på skulen, og kva som vert forventa av elevane . Me trenar på å lytte, vente på tur og rekke opp handa når ein skal sei noko og øver på friminutt. Me løyser ulike oppgåver, gjer oss nærmare kjent med bokstavar og tal. Me vil og bruke skrivedans som ein del av førskuleopplegget, det er ein metode som er ein start til skriveopplæringa.

Barna besøkjer 1.Klasse ved Mo Skule ein gong i månaden for å bli trygg på skulen. Før førskuleveka får kvart barn sin fadder som har som oppgåve å ta imot dei når dei byrjar på skulen. Foreldra får tilbod om ein overgangssamtale mellom barnehage og skule. Foreldra får bestemme om den skal fylgje barnet over i skulen. Ein gong i månaden reiser førskulen på bading i Bryggjeslottet for å øve på sjølvstendighet i garderoben og tryggleik i vatn. Før skulestart besøkjer me SFO eit par gongar for å skape tryggleik.

Fagområda til barnehagen

Fagområda speglar område som har interesse og eigenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremje trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal sjå fagområda i samanheng, og alle fagområda skal vere ein gjennomgåande del av innhaldet i barnehagen. (Rammeplanen)

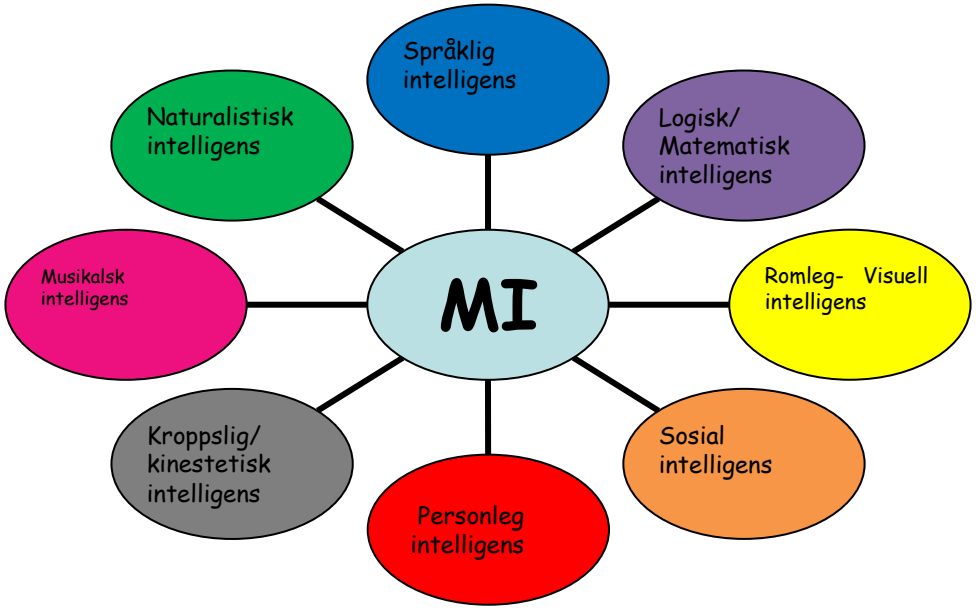

Fagområda ein møter i barnehagen er dei same som ein møter seinare i utdanningsløpet og for å sikra oss at innhaldet i barnehagen dekker fagområda, har me valgt å arbeida etter ein teori utvikla av Howard Gardner. Han påpeikar at barn nyttar alle de åtte intelligensane på en naturlig måte, noko som gjer dei dyktige til å læra. Å oppleva meistring, er eit viktig grunnlag for at barna skal få utvikla eit godt sjølvbilete. Og eit godt sjølvbilete er grunnleggjande for all anna læring. Dei aller fleste lærer best gjennom fire ulike sansar/ læringskanalar. Den visuelle sansen- sjå, den auditive sansen- høyre, den kinestetiske sansen- bevege seg og den taktile sansen- ta og kjenne på. Me vil nytta barna sine styrker til å utvikla alle intelligensane.

Intelligensane er i konstant utvikling, enten ein er barn eller vaksen. Derfor har pedagogisk praksis tilrettelegginga av eit godt læringsmiljø mykje å sei for barna si utvikling og læring. I fylgje Dr. Gardner vil fleire barn få auka sitt læringsutbytte dersom tilrettelegginga av læringssituasjonane og undervisninga systematisk tar i bruk element frå fleire intelligensar.

1. Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforska og utvikla språkforståinga, språkkompetansen og eit mangfald av kommunikasjonsformar. I barnehagen skal barna møta ulike språk, språkformar og dialekter gjennom rim, regler, songar, litteratur og tekstar frå notid og fortid. Barnerhagen skal bidra til at barn leikar med språk, symbol og tekst, og stimulera til språkleg nysgjerrighet bevisstheit og utvikling. I barnehagen skal barna få erfara ulike måtar å formidla tekstar og forteljingar på, som kjelde til estetiske opplevingar, kunnskap, refleksjon og møte med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforsking av både munnleg språk og skriftspråk. (Rammeplanen 2017).

I Modalen barnehage har me faste opplegg med språk som fokus. Barnehagen har språkleik, språk- og leikegrupper for alle avdelingane. Dette sikrar borna god kvalitet i språktreninga. Samstundes jobbar me godt forankra i «Dei utrulege åra», som gjer at me i barnehagen kommunisera med kvarandre og borna på ein respektfull og positiv måte gjennom heile dagen. Me nyttar teikn til tale, me ser at dette har god effekt spesielt hjå framandspråklege barn, og dei som ikkje har kome så langt språkleg. Me har god bemanning, noko som gjer at me kan sjå og imøtekomme borna både med tanke på behov og språk. Det vert også lettare å oppdage born som treng ekstra tilrettelegging, eller støtte. Eit av satsingsområda våre dette året er Språkløyper. Eit opplegg utvikla av lese og skrivesenteret. Målsetjinga er å styrka barnehagen sitt daglege arbeid med språklæring til barna gjennom ulike leseaktivitetar.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehagen medverka til:
at barna utviklar eit rikt og variert talespråk som reiskap for eigne uttrykk, og som eit middel for å uttrykkja erfaringar, ynskje og eige kjensleliv.
Utviklar morsmålet som ein sentral komponent i personleg og kulturell identitet
Blir kjende med bøker, songar, bilete, media, tal, bokstavar, rim og reglar
Utviklar eit positivt tilhøve til tekst som kjelde til kunnskap og estetisk oppleving
Skapa eit språkstimulerande miljø tilpassa det enkelte barn sitt utviklingsnivå

Korleis me skal nå desse måla:
Samtala med og lytte til borna, nytte humor i ulike samanhengar
Kartleggje utviklinga til enkeltborna, observere i dagleglivet
Leika med lyd, rim og regler
La borna møta symbol som bokstavar, former og siffer i daglege samanhengar
Høgtlesing, forteljing, leikeskriving, drama, musikk, leik. Øve på å opptre for andre, snakke i grupper
Bevisstgjering av dei vaksne som rollemodellar - både i tale, kroppsspråk og handling
Skapa tid og rom for bruk av non -verbalt og verbalt språk i kvardagsaktivitetar, leik og i tilrettelagde aktivitetar
Oppmuntra barn med to - eller fleir språkleg bakgrunn til å vera språkleg aktivitet, og hjelpa dei å byggja opp omgrepsforståing og ordforråd på norsk

2. Kropp, rørsle, mat og helse

Vanar og handlingsmønster tek form alt frå tidleg alder av. Gode vanar som ein tileignar seg i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal leggje til rette for at alle barn kan oppleve rørsleglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderast i aktivitetar der dei får bevege seg, leike og samhandle med andre og oppleve motivasjon og meistring ut frå eigne føresetnader. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjende med kroppen sin og blir bevisste på sine eigne og andre sine grenser.
Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få sanse, oppleve, leike, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medverknad i mat-og måltidsaktivitetar skal barna motiverast til å ete sunn mat og få ei grunnleggjande forståing for korleis sunn mat kan bidra til god helse. (Rammeplanen 2017).

Eit av måla våre er å fokusere på kropp og helse for å gje borna positive røynsler og positivt sjølvbilete gjennom kroppsleg meistring. Dette gjer me ved at kvar avdeling har turdag 1 gang i veka der borna får oppleve nærleik og glede i naturen. Me legg opp til grovmotorisk aktivitet på avdelingane mellom anna ved leik på puterom, ribbevegg, balanseklossar, dans og ringleik, rørslesongar. I tillegg er me godt nøgde med uteleikeplassen vår, spesielt med at me har eit skogsområde innanfor gjerdet. Men og at det er så kort veg til ulendt terreng i den fine eventyrskogen rett utanfor gjerdet. Finmotorisk får borna teikne, perle, male, halde på med mange varierte formingsaktivitetar. I løpet av dagen får borna vere i aktivitet, kjenne at kroppen treng mat og at den treng ro. Dette å oppleve og setje namn på desse ulike tilstandane gjev borna god læring og kjennskap til kroppen sin. Barna lærer om maten sin veg gjennom kroppen. Me tilbyr borna eit variert og sunt kosthald, rundstykker med godt pålegg er eit fint bursdagsalternativ heller enn kaker. Gjennom leik lærer og borna sin og andre sin kropp å kjenne, samstundes som dei gjennom fysisk aktivitet får forståing og respekt for fysisk og psykisk ulikskap.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal me medverke til at borna skal:
Vidareutvikle kroppskontroll, grunnleggjande grovmotorisk og finmotorisk dugleik, og får eit positivt sjølvbilete gjennom kroppsleg meistring
Utviklar positive haldningar til aktiv bruk av sin eigen kropp gjennom varierte og allsidige opplevingar og utfordringar
Får gode erfaringar med friluftsliv og uteliv til ulike årstider
Gjennom rike naturopplevingar utviklar respekt for alt som lever, for miljøet og naturen
Får grunnleggjande kunnskap om korleis dei kan ta vare på sin eigen kropp og helse

Korleis skal me nå desse måla:
Nytta turområda i barnehagen sitt nærmiljø gjennom heile året
Vektlegga rørsle, dans, musikk, leik, dans ,drama og tilrettelagde gymaktivitetar.
Planlegging og tilrettelegging i miljøet for å inspirere til leik og fysiske utfordringar
Innarbeiding av gode rutinar for hygiene og vektlegging av gode eit sunt kosthald
Førebygging av skadar og ulykker
Førstehjelpskurs for personalet
Nytta badebasseng, livredningskurs i basseng

3. Kunst, kultur og kreativitet

Opplevingar med kunst og kultur i barnehagen kan leggje grunnlag for tilhøyrsle, deltaking og eige skapande arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringar med kunst og kultur i ulike former og organisert på måtar som gir barna høve til utforsking, fordjuping og progresjon. Barna skal støttast i å vere aktive og skape eigne kunstnariske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal leggje til rette for samhøyrsle og kreativitet ved å bidra til at barna saman får oppleve og skape kunstnariske og kulturelle uttrykk.
Fagområdet tek for seg uttrykksformer som biletkunst og kunsthandverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. (Rammeplanen 2017).

Kvar dag i Modalen barnehage vert det nytta musikk, oftast gjennom song. Song er ein viktig uttrykksmåte, alle kan syngje ,ein kjenner i heile kroppen at ein syng. Å syngje saman gjev ei god kjensle av samhald. For 1-3 åringane nyttar me mykje rørslesongar. Dei eldre borna lærer litt meir avanserte songar, gjerne knytt til tema. Me legg til rette for at borna får lytte til musikk, at dei får spele på instrument og oppleve gleda av å skape musikk. Drama er ein flott metode for å uttrykkje seg kunstnerisk, me nyttar eventyr, flanellograf, dokketeater, rollespel og utkledning. Borna vert oppfordra til å teikne og male. Me er så heldige å ha kunstverk frå 2 lokale kunstnarar i vår eiga. Desse verka heng godt synleg for alle, me beundrar og samtalar om bileta. Dette fører til at borna får respekt for kunst, kultur og fantasi, og ikkje minst dei kan få oppleve gleda av å skape. Me oppfordrar borna til å fantasere, skape og setje ord på det dei skaper. I forming samanheng gjev me borna tilbod om å prøve ut ulike teknikkar og metodar. Me legg til rette for at dei får utforske sine skaparevner, får kunnskap om og erfaring med ulike materiale.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal me medverke til at borna:

Utviklar skapande fantasi og kreativ tenking og handling
Utviklar kommunikasjonsevne og varierte uttrykk gjennom skapande verksemd i språk, bilete, ord, song og musikk, rytme, dans og drama
Utviklar kjensleevne, lytteevne og iakttakingsevna gjennom allsidige møte med kunst og kultur
utviklar og styrkjer kulturell identitet og personleg uttrykk
opplever skaparglede

Korleis skal me nå desse måla:
sørgja for at variert materiale blir tilrettelagt både for spontane og planlagde aktivitetar, som dramaleik, dans, biletbruk og formingsaktivitetar
stimulera og oppmuntra borna i forhold til leik og utfaldning innan dei estetiske fag
teater for barn framført av vaksne
ulike formar for drama saman med borna
utvikla forteljarkunst, høgtlesing av historiar og eventyr, eigenproduserte og ferdigproduserte
gjere borna merksame på særeigne kulturverdiar i lokalmiljøet
sørgja for og hjelpa dei forskjellige borna til å finne si uttrykksform

4. Natur, miljø og teknikk

Opplevingar og erfaringar i naturen kan fremje forståing for eigenarten til naturen og barna sin vilje til å verne om naturressursane, bevare det biologiske mangfaldet og bidra til berekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringar med naturen som fremjar evna til å orientere seg og vere i naturen til ulike årstider.
Barnehagen skal leggje til rette for at barna kan få eit mangfald av naturopplevingar og få oppleve naturen som arena for leik og læring. Barnehagen skal leggje til rette for at barna framleis skalvere nysgjerrige på naturvitskaplege fenomen, føle tilhøyrsle til naturen og gjere erfaringar med å bruke teknologi og reiskapar

Modalen barnehage ligg flott til i skogkanten, borna får difor på ein enkel måte eit godt forhold til naturen og lærer seg å setje pris på naturen sitt mangfald. Borna får eit nært forhold til denne skogen, og ser endringane i vegetasjonen gjennom året. Me gjev borna kjennskap til dyr, fisk og insekt, stjernehimmel, vær. Den tidlegare nemnde utedagen er ein god metode for å gje borna positive opplevingar i naturen, turane legg me til ulike stader i nærmiljøet. At me nyttar nærmiljøet gjer borna stolte over heimstaden sin og dei vert kjend med lokale soger om stadane. Me har nytta lokale stadsnamn på Helland til å namngje dei ulike avdelingane, noko som gjev borna lokal kunnskap. På turen samlar me gjerne inn naturmateriale som me nyttar i forming. I høve til tema Noreg vil me fokusere på stader i nærmiljøet, lære noko om byar i landet vårt, bli kjend med kart. I denne læringa tilpassar me opplegga alderen, dei eldste utforskar meir avansert enn dei yngste. Me legg vekt på at borna får svar på spørsmål og høve til å undra seg over mellom anna naturfenomen, livet, fødsel og død. Me lærer borna kvar maten kjem frå og dei får delta i tilbereding av mat. Om våren sår me frø og observerer utviklinga frå frø til plante. Borna får røynsle med teknikk i dagleglivet ved å byggje med putar, klossar, jovabrikker, clikcs, trolldeig, vev, sy arbeid, støyping, demning med meir.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehagen medverka til at borna
får oppleva og undra seg over naturens mangfald
opplever glede ved å ferdast i naturen
får erfaringar og kunnskap om mennesket, dyr og vekstar, og samspelet i naturen
lærer å leggja merke til ting ,eksperimentere, systematisere og samtale om fenomen i naturen
får erfare korleis teknikk kan brukast i leik og kvardagslivet

Korleis skal me nå desse måla:
personalet tek utgangspunkt i borna si nysgjerrighet, interesser og føresetnader
borna får lære om plantar, dyr, insekt, fisk, stjernehimmelen og naturfenomen
tekniske/naturvitskaplege eksperiment tilpassa barn
bevisstgjering av dei vaksne si rolle til å stimulera til barn si undring - og til å bruka sansane når me er på tur
miljøvern vil vere i fokus, kjeldesortering, kompostering, samt bevisstgjering av barn og personale i høve til å ta vare på jorda vår
bruke litteratur

5. Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme korleis vi oppfattar verda og menneska, og pregar verdiar, normer og haldningar. Fagområdet ser særleg på barnehagen sitt samfunnsmandat og verdigrunnlag i eit samfunn som er prega av livssynsmangfald.
Barnehagen skal la barna få kjennskap til forteljingar, tradisjonar, verdiar og høgtider i ulike religionar og livssyn, og erfaringar med at kulturelle uttrykk har ein eigenverdi. Barnehagen skal skape interesse for mangfaldet i samfunnet og forståing for livsverda og levesettet til andre menneske. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få høve til sjølve å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å leggje grunnlag for kritisk tenking og dømmekraft (Rammeplanen 2017).

For å gje borna innsyn i etikk og ulike religionar støttar me kvart år FORUT aksjonen. Me tilpassar kunnskap etter alderen til borna, forteljinga og musikken FORUT nyttar er ein fin metode for å gje borna auka kunnskap om korleis born har det andre plassar i verden. Me avsluttar prosjektet med å arrangere basar, det synleggjer og for borna etiske og empatiske perspektiv på ulike menneskjer og kulturar. Me nyttar oss av program som Steg for steg som legg vekt på å fremje empati. For 1-3 åringane fokuserer me mest på ulike kjensler, å setje namn på desse. Dei eldste borna vert presentert problemstillingar og skal ved hjelp av sin kunnskap og samarbeid kome fram til gode løysingar. I høve til kristendomen vert fokuset ekstra stort i julehøgtida, Modalen barnehage har opparbeid eigne tradisjonar, mange med utganspunkt i kristendomen. I tillegg samarbeider me med soknerådskontoret, prest og kateket som formidlar kristne tradisjonar julebodskap og påskebodskap. Borna vert oppfordrar til å undre seg og filosofere over ulike emner. Borna er naturleg nyfikne og denne evna må me ta vare på.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehagen medverke til at borna
får innsikt i grunnverdiar i samfunnet tileignar seg dei grunnleggjande normene og verdiane i samfunnet
utviklar interesse og respekt for menneske med ulik kulturell bakgunn og religiøs bakgrunn
bli kjende med dei kristne grunnverdiane og kva plass dei har i kulturen
får kjennskap til tradisjonar knytt til høgtider i religionar og livvsyn som er representerte i barnegruppa

Korleis skal me nå desse måla:
samtala med borna ,undervisa om og feire ulike høgtider
være medvitne på vaksenrolla og kva påverknad den har for haldningar
møta borna sine spørsmål med respekt og undra seg saman med dei
skapa rom for undring, oppleving, refleksjon og gode samtalar
bevisst bruka barnehagen sitt verdigrunnlag i ulike samanhengar i kvardagen som td konflikt

6. Mengd, rom og form

Fagområdet handlar om å oppdage, utforske og skape strukturar og hjelper barna til å forstå samanhengar i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synleggjere samanhengar og leggje til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagleglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur, og ved å sjølve vere kreative og skapande. Arbeid med fagområdet skal stimulere barna til undring, nysgjerrigheit og motivasjon for problemløysing.
Fagområdet omfattar leikande og undersøkjande arbeid med samanlikning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tal, teljing og måling. Det handlar òg om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søkje løysingar.

Dette fagområdet går spesielt mykje att i arbeidet vårt. Me er medvitne på antall og form, me tel mykje, flettar matte inn i dagleglivet- kor mange barn er det i dag, kor mange koppar treng me, kor mange auger har dokka, perling, me tel til tre så syng me, og gjerne ein song med tal i. Kva form er det på bladet, skiva, cd-plata, penselen, hovudet vårt …. Det er tal, form og rom rundt oss heile dagen, vår jobb er å gjere borna medvitne om dette, og vise dei kva nytte dei kan ha av det. Modalen har vore ein føregangskommune innan data, borna får moglegheit til å nytta Ipader/datamaskiner som dei kan søkje på nettet på, spele spel og ta ut bilete. Borna får vere med å ta bilete, dei får sjå prosessen med å overføre til pc, og til å skrive ut. Borna får vere med å lage mat i høve til kva dei meistrar ,her nyttar me ulike måleeiningar og viser borna korleis tal har tyding for eit uttal av ting i kvardagen vår. På avdelinga har me synleg tal som gjer at borna kan gjenkjenne tal når dei ser dei på papir. Me tel alle borna kvar dag, høgt og tydeleg og gjerne visuelt med.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehagen bidra til at borna:
vert stimulerte til utforskarglede i forhold til matematikk
lærer om ulike former, lengder, storleikar, mål og mønster
lærer om tal og enkle matematiske omgrep

Korleis skal me nå desse måla:
personalet skal stimulera barna si matematikkutvikling ved å vere bevisst sin eigen språkbruk, samt leggja til rette for borna sin utforskartrong og læreglede
gje borna impulsar gjennom tilrettelagde aktivitetar i høve til form og mønster
sørgja for at borna har tilgang til ulike typar spel, teknologi, klossar, leikar og formingsmateriell og tilby materiell som gjer borna erfaring med klassifisering, ordning, sortering, måling og samanlikning
undring saman med borna i høve til kva so er likt/ulikt, storleik, kor mange- og stimulera borna si evne til å bruka språket som reiskap for logisk tenking

7. Nærmiljø og samfunn

Barnas medverknad i kvardagslivet i barnehagen legg grunnlaget for vidare innsikt i og erfaring med å delta i eit demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevingar og erfaringar skal barnehagen bidra til å gjere barna kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda.
Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjonar, samfunnsinstitusjonar og yrke, slik at barna kan oppleve tilhøyrsle til nærmiljøet. Kulturelt mangfald, ulike levemåtar og forskjellige familieformer er ein del av fagområdet. Gjennom leik og varierte aktivitetar skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få gryande kjennskap til menneskerettane.
Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoritetar. Grupper med langvarig tilknyting til eit land er definerte som nasjonale minoritetar. I Noreg er kvenar/norskfinnar, jødar, skogfinnar, romar og romanifolk/taterar nasjonale minoritetar. (Rammeplanen 2017).

Barnehagen ligg utanfor sentrum, men er likevel ein viktig ressurs for kommunesamfunnet. Me som arbeider i barnehagen og borna må bidra til at me viser i lokalsamfunnet. Me har ulike tradisjonar som gjer at me får fokus retta mot oss. Til dømes bidreg me kvart år på Modalsdagane med underhaldning, me har sommarfest og basar i barnehagen, dei eldste borna reiser på bingo besøk til Modalstunet, me markerer oss visuelt med biletdokumentasjon i høve barnehagedagen. Me nyttar bygdebøker og anna litteratur om bygda vår for å formidle lokal –kunnskap. I barnehagen har kvar avdeling fått namn etter lokale stedsnavn, henta frå nærområdet rundt barnehagen. Me er og flinke til å nytte nærmiljøet rundt barnehagen til turar og ulike aktivitetar.

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehagen bidra til at borna:
gjennom eigne opplevingar får verta kjende med nærmiljøet verte kjende med sosiale og kulturelle skilnader i barnehagen og nærmiljøet, og får eit byrjande bilde av korleis samfunnet er oppbygd, og korleis det var før og no blir kjende med korleis ulike funksjonar og arbeidsplassar heng saman og er viktige i kvardagslivet får erfaringar med at alle menneske både store og små, er delar av fellesskapet og gjennom handling får yta sitt til fellesskapet får læra om Noreg sine urinnbyggera, samane, lærer demokratiske prinsipp og at alle er like mykje verd uavhengig av kjønn, alder, nasjonalitet og andre ulikskapar.

Korleis skal me nå desse måla:
Personalet må vere seg bevisst at dei, som rollemodellar, skal uttrykkja demokratiske prinsipp og likeverd arbeida for at borna får erfare at dei er verdifulle og viktige for fellesskapet arbeide for eit inkluderande miljø med nulltoleranse for mobbing sørgja for at barna får erfare at deira val og handlingar kan påverka situasjonen både for dei sjølv og for andre bruka nærmiljøet sine ressursar til gode opplevingar, aktivitet og høve til læring gje borna høve til meiningsfyllte møte ute i samfunnet, deriblant besøk på ulike arbeidsplassar bruka litteratur og ulike media til å utvida borna si erfaring og læring gje borna ein byrjande kunnskap om innhaldet i barnekonvensjonen

Progresjonsplanar

Progresjon i barnehagen inneber at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve framgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehageinnhaldet, og barnehagen skal leggje til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte høve til leik, aktivitetar og læring. Personalet skal utvide og byggje vidare på barnas interesser og gi barna varierte erfaringar og opplevingar. Barnehagen skal leggje til rette for progresjon gjennom val av pedagogisk innhald, arbeidsmåtar, leiker, materiale og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringar som er tilpassa erfaringane, interessene, kunnskapane og ferdigheitene sine. (Rammeplanen 2017).

Me i barnehagen har ansvar for å sikre progresjon i barnas utvikling, innanfor 7 ulike fagområder. Oppleving av meistring er nært knytta til utviklinga av eit godt sjølvbilete, difor må me la alle barna få utfordringer tilpassa sitt ståsted. Me skal sjå og annerkjenna barna i meistringsøyeblikka.

Barn utviklar seg ulikt og i ulikt tempo. Det betyr at me vaksne må ha god kunnskap om det enkelte barn slik at me kan gje barna utfordringar som gir dei noko å strekke seg etter, stimulerer læringslysta og som ivaretek oppleving av meistring. Progresjonsplanen inneheld målsetningar for personalets arbeid innenfor alle fagområder knytta til ulike modningstrinn for barna. Den inneholder konkrete tiltak knytta til arbeidet me skal gjera i barnehagen. Sjå vedlegg til årsplanen, for å sjå korleis progresjonsplanane våre ser ut.

Vurdering

Barnehagen skal regelmessig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrivast, analyserast og tolkast ut frå barnehageplanane, barnehagelova og rammeplanen. Hovudformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får eit tilbod som er i tråd med barnehagelova og rammeplanen.
Vurderingsarbeidet skal byggje på refleksjonar som heile personalgruppa er involvert i. (Rammeplanen 2017).

Mykje av det pedagogiske arbeidet i barnehagen vert beskrive i eigne planleggingsskjema. Dette sikrar oss at me jobbar i høve til det som er lovpålagt og at det er progresjon i tilbodet. Etter gjennomført aktivitet, arrangement o.l reflekterer ein om korleis det har gått og kva ein kunne gjort annleis. Årleg gjennomfører ein kulturdugnad der ein ser på heile innhaldet i barnehagen. Der vurderer ein kva ein vil forsetje med, kva ein ynskjer å arbeide vidare med, kva ein treng og endre og kva ein avsluttar/ikkje tek med vidare. (Sjå vedlagt plan for Vurdering/Evaluering)

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalet sitt arbeid synleggjer korleis personalet arbeider for å oppfylle krava i barnehagelova og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagen sitt arbeid med å planleggje, vurdere og utvikle den pedagogiske verksemda. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldra, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndigheit informasjon om kva barn opplever, lærer og gjer i barnehagen, og om korleis barnehagen oppfyller krava i barnehagelova og rammeplanen. Vurderingar av trivselen og den allsidige utviklinga til barnegruppa og enkeltbarn skal dokumenterast når det er nødvendig for å gi eit tilrettelagt tilbod. Det kan gi grunnlag for å tilpasse og vidareutvikle det pedagogiske arbeidet. (Rammeplanen 2017).

Me nyttar planleggingskjema der både MI (mange intelligens) og fagområda er i bunnen for det me planlegg av innhald. Skjemaet beskriv kva me skal gjere, kvifor og eit eige felt til evaluering. Dette har me i ein fellesperm og på fellesområde på dataen slik at me kan bruke dei om igjen og andre i personalet kan dra nytte av dei. Me har ein MI perm der me dokumenterer for kvart born, utviklinga deira i alle dei 7 intelligensa. Me drar med oss denne dokumentasjonen vidare i foreldresamtalane me skriv. Samtalen er delt opp slik at me skriv litt om korleis bornet har utvikla seg i alle intelligensane. Me nyttar dataprogrammet VIGILO der me skriv rapportar for korleis kvar dag har vert der me dokumenterer med både bilete og tekst som me sender ut til foreldra. Me kan sende beskjedar til foreldra og dei kan sende til oss gjennom dette systemet. Me lagar og sender ut planar på Vigilo som foreldra får. Der sender me og ut ein MI-plan der me har skrive noko på alle dei 7 intelligensa som me skal jobbe med ved det spesifikke temaet som me har om. Me har eigne permar til kvart enkelt born som me oppdaterer med bilete og tekst frå kvar månad som føl dei gjennom heile barnehagen, og som dei får med seg når dei sluttar.